

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám
On-line verzió: ISSN 2062-3690
[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

A magyar lakosok egészségi állapota, egészségmagatartása 2020-as SHARE Corona Survey (Covid-19) adatainak tükrében – Hagyományos statisztikai és rough set alapú elemzés

Dr. Takács Péter , Prof. Dr. Láczy Magdolna, Dr. Szakál Zoltán, Dr. Varga Levente,
Nádasdi Kristóf Zsolt, Paulikné Varga Barbara, Tóth Kitti, Helmeczi Gabriella

Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar

Levelező szerző elérhetősége: takacs.peter@foh.unideb.hu

Pályázati támogatás:

*HEALthy Life ALLiance for Health Tourism Education Development and Reorganisation –
HEAL-ALL. Erasmus+ pályázat száma: 2020-1-HU01-KA203-078799*

Kulcsszavak: SHARE, Covid-19, egészségi állapot, egészségmagatartás, országok közötti
különbségek

Bevezetés

A SHARE (Survey of Health, Aging and Retirement in Europe) felmérés egy olyan európai szintű projekt, amely egy panel-adatbázist fejleszt és gondoz az ötvenéves vagy annál idősebb egyének egészségére, társadalmi-gazdasági helyzetére, valamint szociális és családi hálózataira vonatkozó adatok vonatkozásában. A SHARE adatbázis kialakítása 2004-ben indult, tizenegy ország bevonásával. A kezdeményezés a népesség elöregedésével járó növekvő kihívásokra keresi a megalapozott válaszokat. A felmérések során a szervezők eddig nyolc adatgyűjtési

hullámot hajtottak végre, amelyek lefedik az Unió összes kontinentális országát, valamint Svájcot és Izraelt. A 8. adatgyűjtési hullám végrehajtásának közepén kezdődött a COVID-19 járvány - a várható interjúk körülbelül 70 százaléka készült el 2020 márciusára - a terepmunkát ekkor az összes résztvevő országban fel kellett függeszteni. A szervezők elhatározták a felmérések folytatását; telefonos interjúk (CATI) elkészítésével. Jelentősen lerövidítették az eredeti kérdőívet és kiegészítették a kérdéslisát a COVID-19 élethelyzetre vonatkozó kérdésekkel.

Az előadás célja a SHARE COVID-19 adatbázisának feldolgozásával kapott eredmények bemutatása – fókuszálva a magyar válaszadók egészségi állapotának helyzetére, egészségmagatartására a felmért országok polgáraihoz viszonyítva.

Anyag és módszer

A 2020-as nyolcadik SHARE felmérésben 28 ország vett részt. A válaszadók és kérdezőbiztosok egészségvédelmének okán a telefonos interjúk (CATI) alkalmazása volt az elsődleges ajánlott mintavételi alternatíva a korábbi személyes interjúkkal szemben. A válaszadók száma a módosított kérdőívre 54.567 fő volt. A magyar válaszadók 1053-an voltak – a teljes minta 1,9%-a. A kérdések csoportjai a következő öt fő területet érintettek:

Egészség és egészségmagatartás. Általános egészségi állapot a COVID-19 járvány kitörése előtt és után, biztonsági intézkedések betartása (pl. szociális távolságtartás, maszk viselése, higiénés „viselkedés”).

Mentális egészség. Szorongás, depresszió, alvási problémák és magány a COVID-19 járvány előtt és után.

Fertőzések és egészségügyi ellátás. A COVID-19-hez kapcsolódó tünetek előfordulása, a tesztelés és kórházi kezelés tapasztalatai, orvosi kezelés elmaradása, a kezelésekkkel való elégedettség.

A munka és a gazdasági helyzet változásai. Munkanélküliség, üzletek bezárása, otthoni munkavégzés, munkaidő- és jövedelemváltozások, anyagi támogatás viszonyai a megkérdezettek között.

Közösségi hálózatok. A családdal és a barátokkal való személyes kapcsolattartás változásai a járvány hatására; segítségnyújtás, személyes gondoskodás – az adott és kapott segítségek.

Az elemzések során hagyományos statisztikai leíró és elemző módszerek, valamint a rough set analízis egyes elemzési módszerei kerültek alkalmazásra. A minta súlyozására a számítások során nem került sor. Alkalmazott programcsomagok: SPSS V22, Excel 2007.

Eredmények

A mintanagyság szerint Magyarország a 20. helyet foglalja el (1053 fő 1,9%). A legnagyobb minta Észtországban került felmérésre (4670 fő, 8,6%); a legkisebb elemszámú részminta a holland minta volt (803 fő, 1,5%). A teljes mintában az átlagéletkor 70,42 év volt (95% CI: 70,34-70,50; medián: 70,00; SD: 9,3977; min: 31, max: 104). A magyar részmintában 70,69 év (95% CI: 70,22-71,15; medián: 70,00; SD: 7,6825; min: 38, max: 95). A férfiak aránya a teljes mintában 42,29%; a nők aránya 57,71%; a magyar minta arányai: 39,98% és 60,02%.

Az elemzések statisztikailag szignifikáns különbségeket mutattak ki számos elemzett változó esetében, a különböző országok polgárai között:

- a) a járvány előtti egészségi állapot (ön)megítélése;
- b) egészségváltozás megítélése a járvány előtti állapothoz képest;
- c) jelenlegi megbetegedések (akut, krónikus);
- d) gyógyszereszedés;
- e) védekező intézkedések betartása a gyakorlatban: maszkviselés; szociális távolságtartás kézmosás; fertőtlenítési lehetőségek alkalmazása.

Megbeszélés

Az országok összehasonlítása számos változó esetében statisztikailag kimutatható különbséget mutatott. A nagy elemszám okán igen kis eltéréseket is lényegesként jeleznek a statisztikai elemző módszerek. A különbségek tényleges elfogadását a szakmai validálás folyamata teszi érvényessé. Ennek a kutatási szakasznak a teljes lezárása még nem történt meg – az előadás az aktuális eredmények bemutatásával és értékelésével zárul.

Irodalom

Börsch-Supan, A. (2021). Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) Wave 8. COVID-19 Survey 1. Release version: 1.0.0. SHARE-ERIC. Data set. DOI: 10.6103/SHARE.w8ca.100